

ZOMBOR ÉS VIDEKE.

POLITIKAI ÉS VEGYES TARTALMU MEGYEI KÖZLÖNY.

Megjelenik hetenként háromszor: vasárnap, kedden (féltven) és esütőrtökön.

Hirdetések és előzetések fölvetetnek a egyes számok kaphatók helyben: Muzsik és Partlies könyv- és könyvnyomdájában, Schön Adolf könyvkereskedésében, Hay Sándor dohánytőzsdéjében, valamint hirdetések s nyilttéri közlemények ugy a fővárosi mint a külföldi összes hirdetési irodákban. — Egy szám 10 kr. (Féltves 5 kr.)

LAP-ELLENÖRZŐ BIZOTTSÁG:

MÁRTONFI KÁROLY

SZEMZŐ GYULA

KOZMA LÁSZLÓ.

Hangok a megyéből

Nyilt levél Szemző István urhoz. — IV.

Kedves barátom!

Azon modor, melyet a „Bácska” cik-
kirői eddig az ellenzékkel szemben kö-
vettek, legkisebb képtelenség sem hagyott
fenn, hogy a politikai adminisztrációnak
kissé erősebb szellőztetése az ingerült-
séget még inkább fogja fokozni, azt
azonban azon urak lojaltságától feltet-
tem, hogy akkor, midőn személyük érni
tellenül hagyatik, ők is mérőve min-
den személyeskedést, az állítás, vagy az
ellenállítás erőtlenségé terén maradnak.
Ezen hitében mennyire csalatkozom,
elég tanúsága ugyanazon lap G5. 66
68 és 69 száma. En első hozzád inté-
zett levelemben, határozottan kinyilat-
koztattam, hogy bárkivel is polemá-
ereszkedni, amint kedvem, ugy akaratom
sincsen, mert politikai érveim ellenben
lehetnek ellentétes nézetek, de állításai-
mat, melyeket a megye adminisztrációjá
felől teszek, amint a multban beigazolt-
am, ugy jövőre is, ha azzal bármikor
foglalkozom, beigazolni fogom. Ezen
meggyőződéseim készítetted arra, hogy
mai hozzád írt levelemben nem mint íger-
tem, a napi politikai kérdésekkel, ha-

nem annak beigazolásával foglalkozom,
mennyire alaposak magának a szerkesz-
tő urnak lapja 68-ik számában tett
azon állításai: „hogy Veterán ur szelle-
mes tollal írt igaz és megdöntetlen ada-
ttokkal megérőfoltá L. V. urnak a me-
gye közállapotára vonatkozó semmis vád-
jait.” En következtetést állításaimból nem
vonok le, hanem egyáltalában Bácsme-
gye olvasó közönségére bízom az ítélte-
let: megvan-e az állításaim czafolya?

Mindenek előtt a közmunka-vált-
ságra vonatkozólag azt állítottam, hogy
sem én, de bárki sem követelheti, hogy
ezen nagy megye már most általában
muattakkal láttassék el, hanem azt mélt-
án és jogosan megkövetelheti, hogy
azon 50,000 forintokból, melyet felső
Bácska közmunka-váltásában fizet, leg-
alább az emporionához vezető utai any-
nyíra javításának, hogy járhatóvá lé-
gyenek: ezen állításomra Veterán ur
hasznólal azzal válaszolott: nem kíván-
hatjuk, hogy nekünk muattak csinálja-
nak; először alsó Bácskát kell azzal el-
lállni, mert ott agyagos talaj lévén na-
gyobb szükségé van a muattakra; egyé-
ként eleget tett a megye felső Bácska
igényeinek, mert 100,000 forintot adott
közunka váltásból a baja-szabadkai vo-
nal kiépítésére. A baja-szabadkai vo-

nal építést elősegítette-e azon százezer
forint, melyet Bácsmegye közmunka-vált-
sából adott: azt nem tudom, de any-
nyit tudok, hogy midőn a pest-zimonyi
vonalnak államköltségén leendő kiépíté-
se törvényhozássalg elhatározottat, a
törvényben az is beczikkelyeztetett, hogy
a fivonal kiépítésével, egyuttal a kalo-
csa-kis-körsi és a baja-szabadkai szárny-
vonal is szintén államköltségén építendő
ki. De ha megengedem azt is, hogy
azon önkéntes adakozások, melyeket
Bácsmegye, Baja, Szabadka szab. kir.,
Almás mezőváros, Borsod, Bikity közsé-
gek adtak, elősegítettek a vonal haza-
rabli kiépítését: abból azon követ-
keztetést semmikép levonni nem tudom,
hogy ha ezen vonal vasuttal láttatik el,
akkor a jankovácz bajai, ugy katymár-
bajai országút már ezen intézkedés ál-
tal önmaguktól jó utakká váltanak lé-
gyen. Kérdezze meg a Veterán szellemü
czakkiró ur, hogy ha a felső jávási kat
biztos urat, mult telen a szt-iványi or-
száguton Zventek bérlo ur ökrei ki nem
vontatják, hogy juttott volna Bajára —
vagy kérdezze meg a szegény vaskuti
földbirtokosokat, ha az ugynevezett Ni-
kola esarjától egész a bajai veres-ke-
resztig az ő földjeiket nem használnák
fel utakul, volna-e olyan erő, mely az

üres kocsit is, még pedig ember és vo-
nó állat életveszélyeztetése nélkül Bajá-
ra bejuttathatná. Ezeken telát a mega-
jálott 100000 frt nem segít, ha nem
igen is segítene egy szakértő uti biztos
javítása, és a megyei adminisztratio azon
kegyelete, hogy a szegény adózó nép
zsebéből utai járható állapotba téttesse-
nek. A közsigi utakká eskamatirozott
régi országutak javítására korábban a
megye akként intézkedett egész 1882-ik
évig, hogy a közmunka-váltásnak csak
fele fizetett be a megye pénztárába
kézszénben, a másik fele pedig termé-
szethen ezen utak javítására fordítottat.
1882-ben azonban egy megyei határo-
zat az összes közmunka-váltásot a me-
gye pénztára javára szedi be, ugy hogy
ezen utak javítása most kizárólag a köz-
sigek terhére juttott. Annak igazolással
pedig, hogy miként bálnak el a készpé-
gekkel ezen utak javításánál a megye
atyásokod intézkedései, elég azon egy
esetet felhozni, hogy Borsod község ter-
ületéhez tartozó göböljárás — kunba-
jai azelőtt ország- most községi uton
egy vízöntésen nyugvó ugynevezett fa-
sinahid volt felállitva, mely azonban
még 1847-ben elpusztult és ugy is ha-
gyatott mert szükség rája nem volt;
títt a megye ezen utat mint országú-

A „Zombor és Vidéke” tárczája.

A szerelmes zarándok.

Shakespearel
Agya szerelmek története.
Patay Sándor
(VIII-18 sz. sz. sz.)
Szermed dicsőszóla istenu.
Mit ér az ellen földi érvelés?
Szávem nem birt vele megkötend!
De még ezért nem eri büntetés.
A nőkölt tén a fogadás nyau.
De ilyen istenától, mint Te; nem.
Te égi vagy, s csak földi volt szavam.
Felold az, hogy szerelmel elnyerem
Eskám lehetel, s pára nem egyéb
Eloszik, a mint ráragyogsz Napom!
Az ok, hogy ezt az esküt megcségek
Te vagy, s ha ép magamra vállalom.
Ki nem oly bolos a sok bolond közül,
Hogy esküt szeg, ha aran dvölzöl?

Futaki gróf Hadik András.

Bácsmegye volt orokos főispánja.
1710-1790
(Folytatás.)

Ezen idő tájban oldotta meg a bukovi-
nai széköly telepek ügyét is. Ugyanis Mi-
ria Theresia Hadik kérelmére és érvelés kö-
zén járása folytán amnestiát adott a katoná-
ságtól írtózó és Moldvába kibújdosó székö-
lyeknek, de azon kikötéssel, hogy hazájukba

Vissza térniök nem szabad, hanem Bukovina
néptelemben vidékein kaphak helyet, a hol tele-
pedhetnek. Hadik erőlyesen vette kezébe
a telepítés ügyét, többször beutazta a telepít-
vényeket, az ő terve szerint építette az ő
neve után keresztelt „András falvát” és „Ha-
dik falvát,” melyeket saját költségén magyar
lelkipásztorral látott el — szóval felvilágoso
dúskára és érdekükben sokat tett. (Harezi-
nyvi.)

1778-ban ismét kitört II Frigyes ellen
a háború. II József a királyno fia a csehors-
zagi harcokérré ment, a hol igen megragaru
dott, a hadtanács lassúsága miatt. Bár a bé-
csi haditanácsra a lassúság és késérelmezés
vájda sokszor igazolt volt azonban ezt most,
nem érdemelte, mert Hadiknak a főhadita-
nács elnökeinek titkos utasításai voltak a
késérelmezésre, amelyeket M. T. királytól
kaptott, miután a királyno gyónató atya egy
Szt. Dorotehai Augusztiánusi praelatus a kirá-
lyno jelkúsméretet a háború jogosultságára
megnyugtati nem tuita — de nem is akarta.
Ekkör II József hangosan adott kifejezést
Hadik iránt bizalmatlanságának, — mi Ha-
diknak igen nehezére esett, mit nejehez írt
levelebeben föl is enlité. (Fessler, Gesch. Un-
garus 10 kötet.)

E bizalmatlanságunk folytatása is volt.
1789-ben kitört a háború törökkel s mint
fővezérnök neki kellett volna Nándorféjérfát
ostromolni: de midőn „Theresia” nevü du-

nai fregattot megtékné tal lábán sebet ka-
pott és megledelessé esett. Erős természeté
mind e két bajt megvívte és felállit, de
írigei és ellenségei II. Józseffel elhitettek
hogy Hadik a háború vezényletére képtelen.
II. József a legkedvezőbb nyilatkozatok és
fejedelemi elismerések között becsajította el a
hadsergebel és helyébe Loudont állította a
hadsergét élér. Loudon sokáig nem akarta
fővezérséget elfogadni, migsem Hadik kinyi-
latkoztatta, hogy szivesen fogja meg a latta
is szolgálni. Azonban az ármáiától végleg
megvált s katonáinak ugy banátára jószága-
ra Futakra visszav vonult. Nándor-Féjérfai
bevetelének annyira megörült, hogy megbe-
tegedett. (Felső Magyar. orsz. Minerva 1825.
évf. IV. köt.)

Föl van jegyezve hogy II. József ke-
zévelnel halála előtt halvány Hadik szavait az
előszóban, ut magához hivotta és halálos
ágyán fel örög beült vele zárt ajkuk mo-
gott. Hadik a fájdalomtól összezuzára jött vol-
na ki a szalából, súlyos betegsége esett,
melyből föl sem lélelt volna. Ez azonban
éves, mert II. József 1790 május 20-án
halt meg, midőn Hadik már 8 napjal elöb-
halva volt.

Nándor-Féjérfáról lelt tal lábán se-
beté hebe lélelt, rosszul lett és Futakon 1790
ben márt. 12-én meghalt 80 éves korában.
Teteje Futakon tértettek örök nyugalomra.
Halálos ágyán örög kézzel, szivszag-

gató végső búcsúztatóir szerettet katonái-
hoz, kik tisztelték és rajongtak érte.

Vallásos művelt és az emberiséget szer-
rető ember volt. Nagy barátja volt a római
classicali litteraturának és katonászkodása alatt
is azt kedvelte és olvasgatta. Jól beszélte
magyar nyelven kívül a latin, német és fran-
ciát. Jelszava volt: „Virtuti nihil invidia.” A
harcéren katonáisan szigorú, az útközben
vakmerőségig bátor, a legveszélyesebb pon-
tokon hős — de az ellenséggel szemben nagy-
lelkű, az elfogottak iránt jószívű, nem vé-
rergöz, és nem pusztító. Modora finom és
megnyerő jellemére sokat tartó, a diplomaci-
ai titkokasság és furtangosságg némi némé-
ly biró őszinteség és nyiltság jellemü. Min-
tasseri családii életét élte, szerette nejét és
gyermekét.

Alakja és megjelenése meggyerő volt.
Nagyisága szörp természetü gambólyok, tel-
kékélyes. Híradók sárga szarvú pántok tűntet
bármelyik sárga festésű. A fülök vérsz. némli-
nyen állitott meg, az egész hája vérsz. fele-
nyel, melynek szarvú pántok tűntet. Széköly
széköly fülök, szarvú pántok tűntet, barna
haja, fekete, lára fekete hordta.

Nyitól beregig Lichnovskit Franciská-
tól 3 gyermeké maradt: János, Károly és
András. János a budai kermárnál, mint taná-
csos működött; Károly, mint őrnagy Maren-
gonál esett el; András szintén a hadi pályán
szerezett érdemeket.

tat kezelte, soha nem gondolt arra, hogy azt helyre kell állítani, midőn azonban községi útta devalvaltatott, jött egy fermán azon meghagyással, a közeg képviselő felírta, hogy azon ut már 34 eszten-deje úgy áll, soha használatban nem volt, mert szükség reája nincs, miután egy közelebbi út vezet Kunbajara, mely általában használatban volt és van jele; a megye adminisztrája azonban ezen felterjesztésre sem mit sem adta, legszigorubb felelősségre hite alatt meg-hagyta a községnek, hogy ezen hid új-ból építésére egy technikusalt tervet készítsen és azt a költségvetési elő-irányzattal együtt terjessze fel.

Ezen szigoru meghagyás ellenében védekezés nem lévén, egy a községben magán foglalkozásban lévő technikus a nak elkészítésével megbízott; a szép terv elkészült, a költségvetési előirány-zat 26,000 frtra rugott, de egyuttal a terv készítési díjjegek is 500 forint a község terhére benyújtott, a község képviselőe a hid tervezetát a megye közönségének felterjesztette, de egyuttal kérte, hogy a tervkészítési díjjegek a számvézők által átvizsgáltatva, annak ki által leendő kiifizetését is határozza meg. Ez két év előtt történt, a község a díjjezekre beépíttetett, — az 500 frtot költségeivel együtt kifizette, de a megyei végzés mindez ideig még nem érkezett le. Nemde Veteran ur ez is szép és pontos politikai adminisztráció? (Folyt. köv.)

Országos hírek.

— aug. 27-én

A király Aradon. Ő felsége a hó 28-án déli el Bruckból délután 5 óra 45 perc-kor, Aradra reggel 5 órakor érkezék. A hadgyakorlatok első sorozata pénteken 6 óra szomban lesz. Vasárnap ünnepi tartást is el-karával fogadják ő felsége a küldötteket. Hétfőn és kedden folytatástnak a hadgyakorlatok. Az első udvari ebéd vasárnap délután lesz, melyre igen sokan meg fognak hívatók, hétfőn és kedden 45-45 terítékre udvari ebédek lesznek. Aradról szeptember 3-án utazik el ő felsége s másnap reggel 7 óra után Angerbe érkezik.

Böngészés a holt évadban.

34 év múlt el azóta.
Az események egymást tolvá minde-nkább háttérbe szorították aya-megyénk o kivá-ló alakjának emléket.
Jötték más korok, más emberek, Az erkölcösi is színt és alakot váltva megfor-gatták a ez emberi gondolkodást s a hazafiu társzta jellem mindinkább a mult emlékei kö-zött ragyogó eszményé vált. Majdnem egy század sírköve zárta el a gr. Hadik András emlékeztető, s a mai ónos huszasot is me-g nem hajbásoz világban kevés ember tekint vá-gyokdó szemekkel a multba
De Bács-Bodrogh megye történetében Klio láthatókká írta föl azon embert nevet, ki nekünk a legelső hangzótt el a megye köz-pyülés terében az údes magyar szó. S mi-dőn a Bács-Bodrogh megyei történelmi tár-sulat elkarátározta, azt itt Ujvidéken befolyó kulturális momentumok jelentőségét fölva-lósí úléveléle is emelni, a csak fél órányira egy század futtati családí sírhalton örök álmát alvó nagy hazánkba iránti hazafias lelkesül-léstől ösztönözöttetve szíve ragadtam meg az alkalmat, hogy fölkeint szemlémet s szerény habérrelvelel a kegyelet adókat hozzáam meg.

Donoszlóvits Vilmos.

Szegeden mikor Herman Ottó, párton kivüli képviselő, a városi közgyűlési tereben akarta megtartani beszámolóját, a polgármester nem engedte meg. S most gr. Hadik Lajos képviselő újra e tereben fogják fogadni, s pártja szintén e tereben tudósítók a fogadás rendezése iránt. Szeged város közgyűlési terme tehát csak a tanulmányoknál rendelkezésre.
Alapítvány. A nagyzebeni ünnepeknek egy legelsőbb mozzanata volt Rt. G. és Frank A. 2900 arany frankos alapítványa, mely összeget Teutsch superintendensök at is adták, hogy abból a Romániában élő százsokkat segítsek.
— aug. 28-án

A m. kir. belügyminiszter megengedte, hogy Kriassó-Szoreny-megyében lévő, az ar-ziv által elpusztított torontalmegyei Albrchts-dorf volt községből kivándorlottakból 1881. évben telepített Szaparyfalva neve telepít-vény, ugyanezen néven községi szervezetté önálló községgé alakíthasson.
— aug. 28-án
Szilassiu Gergely kolozsvári egyetemén román tanárnak a közoktatásügyminiszter egy évi szabadságát követően, s ott minden egy-temen tanodái alól fölmentette. Utasította egyezsmind az egyetem bölcsészeti karát, hogy a nevezett volt dekan felé küldje próde-kánt válasszon s a román irodalom tanász-kere az egyetemi tanács egyelőre egy évre helyettes tanárt hozzon javaslatba. A kolozs-vari egyetem tanosa a román irodalom tan-ászokere Moldován Gergely kir. tanácsos, tan-felügyelőt hozta javaslatba, a ki legközelebb ki is fog nevezetni.

Dobranszky Péter pártokivüli képviselő választásának kijelentette, hogy egy rep-irátot fog kiadni, mely az országgyűlés meg-pyítlyakor fogja a sajtót elhagyni, s melyből ártatlansága — mint ő hiszi — világosan ki fog derülni.
A nagyajtai és okladi kerület vá-lasztói, kérvényt fognak beadni az ország-gyűléshez, a választás megsemmisítése iránt.
Munkács Mihály „Consummatum est” vagy, mint mások nevezik „Krisztus a Kal-varian” című festménye legelőször a buda-pešti országos kiállításon fog a közönségnek bemutatanni. A nemek ml jelenleg a bu-dapesti műcsarnokban van elhelyezve. A nagy művészi szep. végéig fog a főváros-ban tartózkodni azzután ismét vissza utazik Párisba.
A ceglédi polgármester-választás, Pest-megyében alapítva a Károlyi Kálmán lemondá-sa folytán úresedésbe jött ceglédi pol-gármesteri állomásnak szabályozást tisztájtí-va után leendő beültetésére ez évi szeptem-ber hó 10-ének délelotti 10 óráját tűzte ki.

Hírek.

Értesítés. Van szerencsem t. elő-fizetőmet értesíteni, hogy „Rangkör-ség” című vizsgálatom, holnap, azaz septe. hó 1 én leg megjelenni s szétküld-teni. Azok, kik netán e hét folyamán

a művet meg nem kapják, szivesked-jének mihamarabb értesíteni erről. Mü-veimet azon helyb, s vidéki jó akaróm-nak is megküldöm, kik arra odlig elő-nem fizettek. A mennyiben ezek közül bárki is nem óhajtaná a művkát meg-tartani, nehogy ezen pusztán tisztele-tem jelölt tanúsított figyelem morális pressiónak tekintessék, kérem ez eset-ben a művkát hozzáam egyszerűen ber-mentelteltem visszazármatatni. Müller Gyula.

Hymen Berecz Károly bogyoejait jező-ző gyámleányát Berecz Orszika k. n. t. el-je-gyerte Nemes Janos ottani aljegyző.
A lapunk mai számban véget ért a „Futarké gr. Hadik András” című történel-mi értekezés, — mint szerzője véliink tudat-já, — mutatvány egy tereplendőbb törté-nelmi munkájából, melyet alkalom adán sin-ten közölni fogunk.

Hamis tizinfirtosok. Kubieska adótár-nok ur a minap nyomára jött a közönség körében korigzó új hamisítók forrásának, s a községi iránti tekintetből közölte ve-lünk a hamisítás nyomait. A hamis tizinfir-tosok oly sikerült, hogy azon legelőszörab-bi kutatások dacára is ahg lehet összeha-szólítás nélkül valami gyámisát észrevenni. Az alapszín halványabb s az egész pénz-darab gyűrűmentek, elhasználtak látszik. Nagyon figyelmes szemlélet után lehet ész-revenni, hogy a nemet felirat „Zeln Gul-den” valami parányiván nagyobb, mint a valódi. A sorszám veres betűben legelőször-észevethető a csalás, a mennyiben a hamisítotté sötét veres, a valódié pedig világos-sabb. A betűk a valódié uddebbek, kiemel-kezőbbek, ellenben a hamisítottak ném-leg el vannak mosdóva. Figyelmeztetjük kö-zönségünket, hogy nagy óvatossággal jár-jának el ilyenek kétségeltfogásai alkalmával.
Prijázást ívánt állítószék. Szexa nagyterület-ű ar szőlők tegnap este 10 órakor minden a vonat-ra ment, utközben a park mellett két stanis tá cigáry-ember és egy cigáry asszony megátalmák a órá-ját elvetők. A rendőrség rögtön elfogta a csaláry-akat s a náluk lévő csapoban megtarták az órá-ját.

Az elhalt vagy lemondott meggyebiz-tosági tagok helyét a belügyminiszter az év végen eszótóztetni szokott általános külja-zásokor rendelni beöltetni.

Pályázat Az 4-betűes kir. járásbírószá-nál abból állomás 4 hót alatt, az nyvideki területek bírói állomás 4 hót alatt beöltendő.
Kitüntetés. A király Dr. Monostás Ede zombori állomás főszolgabírójának a közpétek terén szerzett érdemeiért a koronás arany érdemkeresztet adományozta.

Kinevezés. Az igazságügyminiszter Zau-lyovics Janos zombori kir. törvényszék bíró-ját a topolyai kir. járásbíróshozz irnokká nevezte ki.

Tűz. Stanstis községben e hó 22-én é a hó 25-én nagy tűz dühögött, amelynek nagy mennyiség még le nem esepelt gabona esett áldozatul. A kár több ezere rug.

Ugyanemlék írják nekünk, hogy az utóbbi na-pokban új nagy vihar dühögött, hogy a gyengebb szerkezetű házfalkeleket tökéle-tlen lerombolta.
Azienda. Mai számunk híreletési rova-talban közöljük az „Azienda” elemi balset h. t. június 28-iki közgyűlésében kihirdetett és az „Azienda” élet és járadék b. t. ugyan-akor kihirdetett zárszámaját s vagyonszü-ltetását. Amint e jelentésből látjuk, ezen két jóhívnuve testvérteremté fejlődése a lejelőt éven előhaladt tett, s működését jó üzlet-eredményével vezette. A tűz, jég s szállít-mányi osztályok fizletkimentatása 1882. jú-nius 1-től 1883. évi végéig terjedt. A tűzsz-tályban az összes díj s illetékbevélet 4,522,222 ftt 55 kor, amely összehöl levevára az összes kamadoskat 4,048,313 ft 49 kor, marad min-bruttó működési nyereség 473,909 ft 07 kor. Sokkenti ezt a mult évből áll Janos rész jegyzítosítás vesztesége 128,484 ft 09 korral, ellenben szaporítja a szállítmányi biztosítá-sban elért nyereség 71,450 ft 99 krral. Az összesnyereség a biztosítási alap 85,175 ft 51 kor, gyámleányokból egyelőt tehát 328,417 ft 38 kor, melyből 261,572 ft 17 kor, osztá-totól fél kóllon tartálék, igazazottósi z. s ala-pítási osztályok, s vege résznyeresztlekora, mely utóbbiak a részvényetők 7 % t. tezik ki. Az „Azienda” élet s járadék b. t. be-vezetésben emellett 2-ik rendes közgyűlésben kihirdetett s a mérleghesztorok statisztikai kamutatások szerint az 1883. évi végéig 367,245 szerződés 28,557,780 ft összehöl be-állított fem, 4506 új ajánlat s a biztosítási 5,045,956 ft összehöl, s nyújtótt a biztosítási állomány a kihirtésök által megszűnt ügye-tek levevára után 1257 díjnyújtótt. Az össze-höllet 3,553,586 ft 85 kor, az öszkiadás 2,434,270 ft 62 kor. A tartalék fedezeté alap-ja 7,495,564 ft. A kedvezetlen halotázási viszonyok dacára 121,306 ft 90 korai ny-ereség azult az év, évi 6%, az részvény-biztosítók osztottak szét és 20,536 ft 47 kor, új számlára vitetett elő.

Hatszázalékos jelzölevelekről tesz emelítté lapunk mai számban közöttet egy híreletet. E jelzölevelek a Tenesseé államtörvényei alapján alapított és hatszázal-eg alakult Texas és Tenesse államok, észak-amerikai földbirtok és állattenyésztési tár-sulat jelzölevelei [The North American Land and Cattle Company of the States of Texas et Tennessee]. E társulat a jelzölevelet ki-bevitott jelzöleveleket hatszázalékkal kama-tozza, az eszedékes töké pedig, valamint annak kamataja teljes összegében egy a társ-ulat pénztárándjában jelenleg New Yorkban, valamint a társulat jelzölevé bankárjánál az angol osztrák banknál Beethoven vagy annak fiókjában bevitelre lesz elő. A társulat vezet-kepvéköseége Ausztria Magyarország része-re Beosen van; IX. Turkenstrasse 33.

Videki szülők figyelmébe. Miután szerkesztőségünk föléi intelligens hi-vatalnok család bejelentette, hogy az iskolái év megkezdésére hajlandók vol-

rosát, mint azt a mi lapunk teszi minden-kiék, aki megdemi?
— No persze egy somogyi fiú! —
Hej, más világ is van arra! Nem kell ott a gyűjtő — machina, czinholgél, gyufa, stb. fafatos elvezetésű tüzelőstő portékát! Ott van a tüzki, tüplő és acéll!
De már ehhez Rajnak van még vala mi kivan, jó dohányt, hogy kidagadjon öblös-pipájából!
— Bezzeg jól is esik az olyan pipázás!
— A völgyben urándózó birka, újaj a hegy oldalon szerre szellett legelő corda! —
— csak bíkhri állásról képest, amilyen ér-zetek t egy — csemészett dohánnyal telj-tomott, taplóval rágyújtott, öblös pipának szik-pakolása kelt!
Hej! más élet is van ott, kivált mikor a csikládos lényövek és pirosgyaszok me-nyesvekké „vállakra vetett” villákkal és ge-belvékkel a mezőrl terfája, nevetégre ha-za fel tartanak, közben-közben ragyújtanak a nólára, hogy a „hárnas határ” is megren-düljön belé.

Hej! ilyenkor méltán sőhajthat fel a városi úrcs: „Huszonhrome éves vagyok s csak egy delúztól érem.
De halljak csak, hogy voltam én s egész napig elő — halor!
Hát, barátom, mint már említésem is ked-ven kerékedett szeremzet egy kicsit köze-lebből is megsejlemtél. Fogtam tehát bot-mat és ulárszuszimat, beugrottam egy cou-péba a verbaszi állomásnál és hajtattam belé.
Épen a királyi születes napjára értem. Zimomyba.

A város föl volt lobogóva erősen csak ügy sötélettel a sárga — fekete zászlók!
Ejnye, hol vagyk? Kérdem önmagamot — miután fél napi járás-köves után egyetlen egy magyar zászlót sem látam.
Már már azon meggyözdősére jutok, hogy én ahelyett, hogy feléle — fölletté-ment és elhottam „Osterreicha”.
— Milyen ostoba is lehetett az a kon-duktor, aki nem figyelmeltett engem a té-vedésre, hogy ideje korot kiszállhatom vol-na és utamat helyre vegyem, tépelődék ma-gamban, midőn egyszerre csak a Dunához értem.
Kérdeztem ott egyik vendégöltöt, hogy hát tulajdonképen monja meg nekem, hogy hol vagyk? — de az egyet mordult és ott ha-gyott a laképnel.

Hosszas bolyongás után — talán a 3—4-ik napon véletlenül betoppanak a korszamba.
— Mi tetszik? — Kérd egy kis türe kelmeier.
Ah! gondolám, itt magyarul beszélnek és halát adtam a mindenható gondviselő-tennek, hogy nem kell örökre megneumlom.
Csak azután tudtam meg a kis kelme-től, hogy ott szörvény haraguznak a magy-rokra és, amit magyarul hallanak beszélni, azt szépen „per sup” elexpediálják „madarszky” országba.
Bezzeg nem kellett nekem se több, kaptam kalapotam botomat és tarisznyamat és vissza egyenesen ide, ahol e serokat most pa-pírta vetem.
Néhány epizotod aztért meg elmondok elményemből.
Ujvidéken szerb-nőparkiállást rendez-

nának tanulókat teljes ellátásra ölcő aron elfogadja, — abban a helyzetben vagyunk, hogy a t. szülők kivánásához képest oly családok, melyeknek a teljes ellátásra kívül a tanulók még külön fölygeltek, esetleg zongora, hegedű s francia-nyelv oktatásban részesülnek s a tanári karral is érintkezése tevény magukat, az előmenetel iránt minden időben tájékozást szereznek. Felhívjuk tehát a t. vidéki szülöket, hogy e főneveléskrol tudomást vegny sziveskedjenek.

**Nyitlér.
Nyitlér.**

Dr. Molnár István Lajos urhoz „Bácska” fel. szerkesztőjéhez.

Kedves barátom!

Ne rémledez, midőn e „nyitlér” — e „nyitlér” — s a teljes czimre eskü pillantásod, valamint azt is hidd el, hogy szemem nem káprázik, midőn valóságilag így olvasod a bek. zést: „Kedves barátom!” Mindennek meg van a maga oka és oka, s így annak is, hogy magamat ide a nyitlérbe téve, hozzád ilyen bizalmas hangon intézek levelet. Annak hogy hozzád s a nyitlérben intézem soraimat, az az oka, mivel éppen veled van egy kis beszélgetnem és én egy nyitlérben ígyben, nevezetesen abban, mely lapod legutóbbi számában látott napvilágot, — annak pedig, hogy ilyen bizalmas hangon szólók, az az oka, hogy valahogy haragosnak ne láttassam. Mihelyt haragoszik az ember — azt mondja Tisza Kálmán (argumentum ad hominem!) mindjárt nincs igaz! Főre tehát politika, főre pártpolitikát, főre mameluskát! beszéljünk egymással úgy mintha csak az utczán összelátkozunk volna, a mi pedig megcsik — akármennyire nem szeretjük is egymást. Hát kedves barátom, — a te lapod legutóbbi számának nyitlérében dr. Drakulic Pék ügyvéd s megváltó alhivész ur nem a legszeretetremlálabb módon nyújtkodott velem, midőn a „leugyaz párbajok affairé” című cikkem miatt elsőben arrogansnak tart, mert a zombori körönésnek a társadalmi élet reformálása tárgyában” tanácsot osztogattam volna. De számos egyéb érthetőn ornans kísérletben még azt is kinyilatkozta, hogy „ha a Z és V” szerkesztője olyan ember volna, a kivel egy tisztességes ember szóba állhat és esetleg serteséierit töle tovarias uton elégtételt követelhene, ez ügyben bizonyosan ily uton jártam volna el. Mivel azonban köztedomásu a „Z és V” szerkesztőjének személyes kvalifikációja, kénytelen vagyok — stb. stb.” vele így per szótlan-bundtan végezni, lévén az ő lapja ugy is egy „zuglap, mely a sajtóirodalom legaljasabb eszköze” stb. stb.

Hát én az ilyen nyitlérbeli rakétaokhoz, melyek a levegőben viszhangtalanul szótropk kadoznak, — szóvka vagyok. A legutóbb ilyen dőfőre: fallegző pukkantást (szó szóból nélfőrvölvi szótka).

Hízen mi ermé zerebbek annál, mint hogy az, aki az ember valamelyes botrányos viselkedésérol nyilvánosan meirő, — is ten igazában megharagoszik.

Ha közel állana hozzá az ember, hát valamivel fejbe kőllátana, sőt nem ritkán utána táradnak az emberek, hogy ezt a szivességét vele meirtegyék, de legkönyvetesebb a nyitlérbeli elégtételt, a hol aztán a sértétt fél szabad fölvaszt engedhet dühének.

Az olyan lapszerkesztő, a ki elfele kérésnyegeketért fölharborodik, s elégtételt utána abbagal, tegye le a föllát. Nem annak való a mire vállalkozott.

A lapszerkesztőéhez trainozva kell lennem. Nem értem én alatt azt, hogy az ember mindent szó nélkül zerebe dugjon, mint azt némely szerkesztő szokta csinálni, — de már csak esnyán kell a nyitlérbeli zongenyekéret meirgeljen, s némelyeket nem zótólni abban, hogy mihamarább elfelejtse a publikum.

Ezzel a dr. Drakulics ur által megsebecskedett nyitlérrel is így bánam volna, de aztán világ életemben ajánlatm volak hogy elválasztottam ezt a jó alkalmat: megmutattam eznek embernek, hogy nem mindegy az az — valakit az utczán, vagy a körömában épifődni, főfokozni a szótlan párdudtan, remeagy kiállni egy szál kőre, — vagy pedig fölött ragadni s azzal is hadakozni. Nagy kővárosság az!

De előbb minden utczán szőnéz minden nevelélen puzsétel, pezenguz utatansó bája, — de az utóbbihoz az is kell...

Nó hát azért is, de meg aztán még más sért is jónak látam, egy pár kutyanyelvet a sajtó Mővelőjének áldozatul hozni.

Az a máé pedig nem is annyira más, mint éppen ez az, hogy ebben az ügyben kedves barátom, te is illetlenül viselkedél. Nevezetesen, midőn ezen általam megirt párbajok affiré fölyőt — az éppen aug. 17-én csatorónok volt, — két tanu előtt olymódon nyilatkoztál arról az evelről, mintha magad is szándékoznál ellenében energikusn lépni föl s megadni a társadalmak a kőlé elégtételt.

Hízen magad mondád, hogy ez eufiszg, hogy ez gyalyazt, s hogy már jóvalóval ember az utczára se mer kimenni, sőt már a kis tucsak is parbat akarnak vinni, s valóhol az ember a feleséggel is kénytelen beszél megverekedni, hogy igaza legyen. (A jó csakugyan így is van!)

Igy nyilatkoztál, s aztán azt mondád, hogy elvárod, míg én nyilvánon szólók az evelről, mely után te sem fogsz szokás szerint léle bájni.

S mi történő?

Elbuzgált! Te ismét hallgattál! Sőt midőn ezért meginterviewoltak, azzal vádadt ki magad, hogy majd ekkor... meg ekkor...

Nem jól van ez így Pista barátom, s in ezenél fölcsóllátok, hogy te ezen a magviselését okadotál, — ha van mivel; s hisselek: az már baj!

Mert mindaddig, míg a sajtó — az ilyen társadalmi viszásgyakban nem jár el szőllarisan, ne reménykedjünk abban, hogy előre haladunk, — nem, sőt visszafelé a középpér fel hátrálunk.

No lásd, — a helyett, hogy te köteles szerzőleg megírtad volna dr. Drakulics urnak az olvasó-körben, tehát oly helyen, a hol a zombori elite-világ megérörül, a botrányos magviselését — még megengedted eznek embernek, hogy a nyitlérben kitöröljön engem a tisztességes emberek sorából. (?) Ez az oka annak, hogy im itt a nyitlérben, nyitlér levelet intézek hozzád.

Hozzád mert ezen emberrel én szóba nem állók. Kötelességem megvettem, s jóvőben is megteszem. Ha tetszik neki ezért haragudni, elviselem haragját, tetszik neki nyitlérket írni, sok jószándógot kívánok neki hozzá, tetszik neki a szokás szerinti eskőkeihez fordulni, hát arra is el vagyok köszűlve. Szóval: barmit tesz — sem mi uton-módon nem fog terrorizálni. Én kimondom az igazat, — s ha mindjárt ezer Drakulics dühönge is érte.

De harha szóba nem is állók vele, azért ez alkalommal kivétalképen reflektálók a személyem körül tanúsított csatlanságokra.

Azt mondja ezen úr, hogy én nem volnék olyan ember, a kivel tisztességes ember szóba állhat.

Nagy jogi kérdés ez már most, hogy ezért kinek van oka inkább megharagudni: nekem-e, vagy azoknak a kik velem eddig szótlan is szóba állának? Nekem aligha, — mert én megvallo-

ttisztességes ember, mint a milyen vagyok, legjobb akarral se lehetek. De miután ezen úr szerint, velem tisztességes, s aber szóba se állhat, — tévelyg pedig Zombor sz. küváras minden intelligens lakosa, a kivel csak szerencsés lehettem megismerkedni, velem szóba áll, — emelőlgyen azok tán velem egyútt mind tisztességes emberek?

Borzasztó állapot pedig ez! Ha igaz, — akkor dr. Drakulics is meg lehetne haragoszni ur emberen kívül nincs is itt tisztességes ember.

De legkövőbb ti, kik velem tán naivnak szőba álltok, ti mindannyian tisztességesen emberek vagytok. Miért? Mert velem a szóba álltok.

Azt mondja ezen ur további dősérteltőben hogy fölem fogvagy uton elégtételt nem követeltem „köztudomású személyes kvalifikáció”-m miatt. Ha én ezzel az emberrel szóba állának, megkérdézném tőle, hogy valjón, mit ért ez alatt a „személyes kvalifikáció” alatt?

En bizony hasztalan törőné rajta a fejemet, ki nem találom, mi bajom van arra a „személyes kvalifikációra” névzést? De hisz ő azt gondolja, hogy neki alapos oka van azt mondania, reszkítőzzen meg még egy ilyen szeretőremláló nyújtkodást ott a „nyitlér”-ben s mondja meg, hogy ugyan mit vétettem a lovariaság ellen? Mert ha ezt nem teszi, akkor engem nyilván tisztességtelenül ragaboz.

Végül neki megy a „Z. és V.”-nek, s azt mondja, hogy az egy zuglap a sajtó irodalmának legaljasabb eszköze. Ha ennek az urnak igaz van akkor, midőn azt hiszi, hogy a sajtóirodalomnak alyas, alyasabb, s legaljasabb eszközei is vannak, akkor a sajtóirodalomtól se szépp, hogy ilyen eszközeiket használ. De véleményem szerint a sajtóirodalomnak nimesen alyas eszköze, s csupán nemyek szoktak a sajtót magát alyasabb alyasabb eszköze lealcsonyítani, — mint pl. éppen ezen derek ur, a ki a „B”-t oktalan dühöngeinek alyas eszközeül föl használta.

Még csak egyet. Azt mondja ezen ur, nemes fölgerjedésében, hogy dr. S. és én „Alliance universelle irasait” védszárnyait állt állunk. Nem tudom van-e dr. S. ur ezen egyet védszárnyai alatt, de azt meg jól tudom, hogy nem ezen egyet védszárnyai alá bujt, midőn olyan durván megsértél, hanem kiállott vele a sirkra, s nagy-lelkűen meggyejelezett életének. Ha ezt az „Alliance universel Israeli” megbízásából eszelekedte, akkor jobb hogy annak védszárnyai alatt áll, mint a zombori olvasókörök alatt, melynek szintén tagja, s melynek talen szintén kötelessége volna érte, bar egy szót is kőczkáztatni.

A mi azonban engem illet, — én magamtól egészen jól vagyok értesítve s bevallo, hogy nóm állók ezen egyet védszárnyai alatt. Nem én! Nekem elég a nagy közönység, mely bizonyára védszárnyai alá vezet engem urral szemben, de ha az is nem is, — elég a főrvény, melyet végre is örökké kiújtszani nem lehet.

Ezt pedig jegyezze meg dr. Drakulics ur: Igenis zuglap leszünk ezen s vele egy hűron perdülő urak szemében. Nem reflektálunk más, csak a fővárosi sajtó részről má több ízben nyert méltatásra, lemondva arról, hogy ezen uraknak valaha is kedvesek lehessünk.

Sőt ime, itt a szent ígertünk, — hogy a jóvőben is belé tekintünk társadalmi életünk vulkanikus forrongásába, a hol szellemi táplálék a bor gőze, a torok rekedt a fűja, a cigány tüdőel zenéje, legkönyvör a torzalkodás és birokiavad, önzézet a kardról lecsesző vér s bátorságot hirdet a pistolyból kőlt oktalan zolyó!

E züravony társadalmi kaszt orgáit jóvőben is megzavarjuk tollunk szelid perzengesével, s a dűh s a nemtelen harag kifőréseit meg fogjuk bénítani egy csepp ténál.

Neked pedig jó barátom, vagyok Zomborban 1884. aug. 30-án

kész hível
Müller Gyula

Gymnasiumi tanulók

az iskolai év megkezdésével teljes ellátásra előnyöz fizetési feltételek mellett vállaltatnak. Bovebbet e lap kiadóhivatla.

Tanítónő kerestetik.

Egy 18—20 éves izr. ökl. tanítónő kerestetik! Leveleiben megköresékepre, melyekhez arczképek is csatolandók, bovebbet felet a sátohivat.

Hazassági ajánlat!

Egy fiatal ember ökl, tanító, házasságra óhajt lépni egy szép 18—20 éves ökl. tanítónővel. Levelek arczkép melléklettel, melyek a férfi részéről viszonoztatnak, Z-u-s alatt e lap kiadóhivatához intézendők.

Felold szerkesztő és kiadó-laptalajdonos:
MÜLLER GYULA.

Az „ELEFANT” szálloda megnyitása.

ZOMBORBAN.

„ELEFANT”-hoz czimzett szállodát és kávéházat Zomborban

Van szerencsem a nagyérdemű közönység becses tudomására hozni, miszerint a jó hírben álló „ELEFANT”-hoz czimzett szállodát és kávéházat Zomborban, a nagyérdemű közönység közönseg, elegáns és kényelmes berendezése után, augusztus 2-án megnyitottam. Kétnő konyha, legböbő italok és pontos szolgáltatást által parckodni fogok a nagyérdemű közönseg minden igényének megfelelni. A nagyérdemű közönseg jó indultába ajánlja magát. A szálloda t a r s a s k o c s i j a minden vonatnál közeledek.

Csirszka Konrád

fűszer- és vaskereskedésben Bozdánban egy **SEGÉD** felevenítek, ajánlatok szintén hozzá intézendők.

